

Ziekte is zeer moeilijk te herkennen

Vossen verspreiden dodelijke lintworm

Van Rob Jansson ontving de redactie bijgaand artikel, dat hij heeft opgeduikeld uit een preparateursblad

Door Corno van den Berg

Apeldoorn – De vos veroverde de laatste 25 jaar bijna heel Nederland. Als cultuurvolger zoekt hij de nabijheid van de mens. Hij struint vuilnisbakken langs autosnelwegen af, graaft holen in stadsparken en zwemt de Waddenzee over.

De Nederlandse jager brengt de vos graag in verband met rabiës, beter bekend als hondsdolheid. Andere Europese landen, zoals Duitsland, Polen en Frankrijk, zien de vos bovendien als de verspreider van de dodelijke lintworm *echinococcus multilocularis*. In deze landen worden vossen afgeschoten vanwege de dodelijke parasiet die het dier bij zich kan dragen.

In Nederland is over de parasiet en de ziekte (echinococose) die hij veroorzaakt tot nog toe weinig bekend. Hoeveel mensen jaarlijks overlijden aan besmetting met de parasiet is onduidelijk. De diagnose 'echinococose' is moeilijk te stellen. Vandaar dat het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en de Universiteit Utrecht onderzoekgaan doen naar de dodelijke lintworm.

Het onderzoek, dat deze maand begint, is een initiatief van prof. dr. Frans van Knapen, hoofd afdeling Veterinaire Volksgezondheid van de Universiteit Utrecht en tot vorig jaar werkzaam bij het RIVM. De hoogleraar was deze zomer op een Europees congres van parasitologen in het Italiaanse Parma. „Alle gegevens rond deze ziekte waren

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en de Universiteit Utrecht gaan binnenkort onderzoek doen naar een dodelijke lintworm, die wordt verspreid door vossen. In Europa overlijden jaarlijks minstens dertig mensen aan deze besmetting. Komt binnenkort het advies geen wilde bramen, bosbessen en paddestoelen meer te eten?

verzameld en in kaart gebracht. Ik was beschaamd. Nederland is een witte vlek. Het betekent dus niet dat de ziekte hier niet voorkomt, maar simpelweg dat er geen onderzoek naar is gedaan.”

In de onsmaliggende landen wordt de bevolking al jaren gewaarschuwd om geen wilde vruchten te eten die op de grond liggen of laag bij de grond groeien. „In de Duitse deelstaat Nordrhein-Westfalen, net over de Nederlandse grens, blijkt 17 procent van de vossen te zijn besmet met de parasiet. In de Ardennen is dat zelfs vijftig procent. Dus kan het niet anders dat ook hier besmette dieren rondlopen,” zegt Van Knapen.

Echinococose is net als tbc, pest, rabiës en de Ziekte van Lyme een zogeheten zoönose, een aandoening die wordt overgedragen van dieren op mensen. Wereldwijd zijn zo'n 170 zoönosen beschreven. Het aantal meldingen van dit soort ziekten in de Westerse wereld groeit, omdat steeds vaker de oor-

De worm die uit het ingeslikte eitje kruipt vestigt zich in de lever, soms ook in andere vitale organen. In de organen ontwikkelt de worm zich tot een blaasworm, die zich vervolgens weer opdeelt in vele blazen die dwars door het orgaanweefsel groeien. Als de vos op zijn beurt weer besmette dieren eet is de cyclus rond.

De ziekte echinococose is zeer moeilijk te herkennen, mede omdat die een incubatietijd heeft van minimaal tien jaar. Als de ziekte dan bij de patiënt wordt geconstateerd is deze ten dode opgeschreven. De inwendige organen zijn dan al zo sterk aangetast dat de patiënt reddeloos verloren is.

Volgens hoogleraar Van Knapen wordt het hoog tijd dat ook in Nederland wordt voorgelicht. Ook al verwacht hij er niet veel van. „In het voorjaar van 1994 hebben we een landelijke actie gehouden over spoolwormen bij honden en katten, die ook overdraagbaar zijn op mensen. Uit bloedonderzoek is gebleken dat tien procent van de mensen weleens zo'n besmetting heeft meegemaakt. Meestal treden geen ziekteverschijnselen op of ze lijken veel op griep. Soms openbaren ze zich in lever- of longaandoeningen.”

Via folders en reclamespotjes werd het probleem toegelicht en aangepakt. Achteraf werd onder het publiek, huisartsen en dierenartsen ondervraagd over hun kennis van spoolwormen. „Het resultaat was weinig bemoedigend. Ook bij de beroepsgroepen bleek de kennis minimaal. Deze manier voldoet dus niet.”

Van Knapen wil overigens niet dat de vos tot Staatsvijand Nummer Eén wordt uitgeroepen. „Wel verwacht ik dat we met Staatstoezicht op de Volksgezondheid en andere belanghebbenden om de tafel gaan zitten. De mensen moeten weten dat het bos een bepaald risico heeft. Dat zijn we hierin dit geciviliseerde land niet gewend, daarom is het

